

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Sžo/77/2014
Identifikačné číslo spisu:	3013200490
Dátum vydania rozhodnutia:	26.02.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:3013200490.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členov senátu JUDr. Júlie Horskej a JUDr. Ľubice Filovej, v právnej veci žalobcov 1/ J., bytom v A., 2/ B., bytom v A. obaja zastúpení advokátskou kanceláriou JUDr. Danica Bírošová, s.r.o., so sídlom v Trenčíne, Piaristická 46, proti žalovanému Okresnému úradu Trenčín, Odbor výstavby a bytovej politiky so sídlom v Trenčíne, Hviezdoslavova 3 (predtým Obvodný úrad Trenčín, Odbor výstavby a bytovej politiky so sídlom v Trenčíne, Hviezdoslavova 3), za účasti Železnice Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Klemensova 8, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 12. apríla 2013, č. OVBP 2013-349/953-3/Ju, o odvolaní žalovaného a o odvolaní pribratého účastníka proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 2. júla 2014, č.k. 13S 93/2013-75, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 2. júla 2014, č.k. 13S/93/2013-75, p o t v r d z u j e .

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcom náhradu trov odvolacieho konania pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia vo výške 340,90 € na účet advokátskej kancelárie JUDr. Danica Bírošová, s.r.o., Piaristická č. 46, Trenčín, IČO: 36 837 857, v lehote 15 dní od právoplatnosti rozsudku.

Odôvodnenie

Krajský súd v Trenčíne rozsudkom z 2. júla 2014, č.k. 13S/93/2013-75 zrušil rozhodnutie žalovaného z 12. apríla 2013, č. OVBP 2013-349/953-3/Ju ako aj rozhodnutie mesta Trenčín z 29. novembra 2012, č. SpSÚ 897/77156/2012/007-Km a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie podľa § 250j ods. 2, písm. c) a d) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Zároveň zaviazal žalovaného na náhradu trov konania žalobcom.

Z rozhodnutia krajského súdu vyplýva, že napadnutým rozhodnutím žalovaný podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) zmenil prvostupňové rozhodnutie Mesta Trenčín z 29. novembra 2012, č. SpSÚ 897/77156/2012/007-Km tak, že výrok prvostupňového rozhodnutia doplnil o bod III. v znení: „Žiadosť

účastníkov konania o rozšírenie predmetu vyvlastnenia podľa § 110 ods. 3 stavebného zákona sa zamietajú, pričom ostatné časti výroku prvostupňového rozhodnutia (výroky pod bodmi I. a II.) zostali bez zmeny, a teda na účel podľa § 108 ods. 2 písm. l) zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „stavebný zákon“) bol vo verejnom záujme (výstavba železničnej trate a infraštruktúry líniovej stavby „Modernizácia železničnej trate Nové Mesto nad Váhom - Púchov pre traťovú rýchlosť do 160 km/hod.“) za peňažnú náhradu 11.828,90 € vyvlastnený pozemok v podielovom spoluvlastníctve žalobcov zapísaný na LV č. XX pre k.ú. B. ako CKN parcela č. 271/3 záhrady o výmere 104 m², CKN parcela č. 274 záhrady o výmere 111 m², vrátane oplotenia na pozemkoch CKN parc. č. 274, 271/2, 271/3 a zavlažovacieho systému na pozemkoch CKN parc. č. 271/1, 274, 271/2, 271/3, 270 (výrok pod bodom I. prvostupňového rozhodnutia) a bolo rozhodnuté o námietkach a pripomienkach žalobcov (výrok pod bodom II. prvostupňového rozhodnutia).

Podľa názoru krajského súdu sa žalovaný ani prvostupňový správny orgán nezaoberali dôsledne žiadosťou žalobcov o rozšírenie vyvlastnenia (§ 110 ods. 3 stavebného zákona), na prijatie záveru o zamietnutí žiadosti žalobcov si správne orgány nezaobstarali všetky dostupné a potrebné podklady pre rozhodnutie a svoje zamietavé stanovisko ani náležitým spôsobom nezdôvodnili. Krajský súd dospel k záveru, že odôvodnenie správneho rozhodnutia musí smerovať ku konkrétnym okolnostiam zisteným v jednotlivom prípade. Nemožno za súladné s § 47 ods. 3 správneho poriadku v nadväznosti na § 110 ods. 3 stavebného zákona považovať odôvodnenie obsahujúce len všeobecné konštatácie, že vyvlastnením časti pozemku nedôjde k obmedzeniu užívania, ani k znemožneniu prístupu k zostávajúcim nehnuteľnostiam a že po modernizácii železničnej trate nedôjde k prekročeniu maximálnych hodnôt rýchlosti kmitania na stavbe žalobcov. Záver správnych orgánov oboch stupňov, že žalobcovia i po vyvlastnení časti ich pozemku budú môcť zvyšnú časť svojej nehnuteľnosti užívať v doteraz užíwanej miere a spôsobe nie je žiadnym spôsobom zdôvodnený, navyše takýto záver je v priamom rozpore minimálne s faktom, že žalobcom sa zmenšila záhrada o 225 m². Kvalitu a hodnotu užívania pozemku a rodinného domu, ktorý na tomto pozemku stojí nemožno obmedziť len na tú skutočnosť, že k týmto nehnuteľnostiam majú ich vlastníci zabezpečený prístup. Podľa názoru krajského súdu už len zo samotnej skutočnosti, že v dôsledku vyvlastnenia sa žalobcom zmenšila záhrada o 225 m², nebudú môcť žalobcovia svoju nehnuteľnosť užívať v doteraz užíwanej miere a spôsobe. Na zamietnutie žiadosti žalobcov o rozšírenie vyvlastnenia taktiež nemôžu bez ďalšieho postačovať ani výsledky meraní, podľa ktorých technická seizmicita po modernizácii železničnej trate bude vykazovať dodržanie maximálnych hodnôt rýchlosti kmitania. Pri ustálení záveru o využiteľnosti, príp. nevyužiteľnosti dotknutých nehnuteľností totiž musia správne orgány v konkrétnom prípade zohľadniť všetky skutočnosti, ktoré z celkového hľadiska ovplyvňujú kvalitu bývania žalobcov a ktoré boli vyvolané modernizáciou trate, a teda komplexne dajú obraz o tom, či po vyvlastnení časti pozemku žalobcov možno od žalobcov spravodlivo požadovať, aby zvyšnú časť nevyvlastnených nehnuteľností naďalej užívali. Krajský súd dospel preto k záveru, že správne orgány oboch stupňov nielenže vo svojich rozhodnutiach k otázke využiteľnosti ostatných častí dotknutých (nevyvlastnených) pozemkov a rodinného domu náležitým spôsobom nezdôvodnili svoje závery, čím zaťažili konanie vadou nepreskúmateľnosti rozhodnutia, ale taktiež ani dostatočne nezistili skutkový stav potrebný na posúdenie tejto otázky. Krajskému súdu tiež neuniklo, že správny orgán I. stupňa sa neriadil dôsledne pokynom žalovaného ako svojho odvolacieho orgánu, ktorý mu v zrušujúcom rozhodnutí zo 7. novembra 2011, č. KSU-2011/764-2823-2/Ta uložil, aby v novom konaní sa náležite zaoberal a rozhodol o žiadosti žalobcov o rozšírenie vyvlastnenia podľa § 110 ods. 3 stavebného zákona a tento nedostatok v konečnom dôsledku neodstránil ani sám žalovaný v žalobou napadnutom rozhodnutí. Žalovaný len formálne doplnil výrok, avšak bližšie sa žiadosťou žalobcov o rozšírenie vyvlastnenia nezaoberal, prvostupňové konanie žiadnym spôsobom nedoplnil, vadu nedostatočne zisteného skutkového stavu a nepreskúmateľnosti prvostupňového rozhodnutia neodstránil. Pokiaľ išlo o zvyšné žalobné dôvody, s tými sa krajský súd nestotožnil. Rozhodnutie o náhrade trov konania krajský súd odôvodnil v zmysle § 250k ods.1 OSP.

Vo včas podanom odvolaní žalovaný žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietne a náhradu trov konania neprizná žiadnemu z účastníkov konania. Namietal, že prvostupňový správny orgán sa s námietkami žalobcov v odôvodnení svojho

prvostupňového rozhodnutia riadne vysporiadal. Žiadosti žalobcov o rozšírenie vyvlastnenia prvostupňový orgán nevyhovel, lebo neboli splnené zákonné podmienky na takéto vyhovie v zmysle § 110 ods. 3 stavebného zákona. Zároveň prvostupňový orgán i dôvod nevyhovie žiadosti žalobcov dostatočne odôvodnil v dôvodovej časti prvostupňového rozhodnutia. Pokiaľ prvostupňový správny orgán opomenul uviesť vo výroku prvostupňového rozhodnutia, že tejto žiadosti nevyhovuje, žalovaný podľa § 59 ods. 1 správneho poriadku uvedené napravil. Žalovaný ďalej uviedol, že správne orgány mali za preukázané, že vyvlastnením predmetných parciel nedôjde k takému obmedzeniu užívania zostávajúcej časti pozemku, ktorá by mala za následok jeho užívanie s neprimeranými ťažkosťami, či k znemožneniu prístupu k ostatným nehnuteľnostiam v podielovom spoluvlastníctve žalobcov evidovaných na LV č. XX. Nevyvlastnené pozemky spolu s rodinným domom nemožno označiť vzhľadom na ich výmeru za zvyškové parcely, či stavby, ktoré nie je možné užívať alebo užívať len s neprimeranými ťažkosťami. Vyvlastnené pozemky sú vo vzťahu k prístupnosti v zadnej časti pôvodného areálu užívaného s rodinným domom žalobcov. Podľa názoru žalovaného nemožno preto tvrdiť, že vyvlastnením predmetných pozemkov došlo k obmedzeniu užívateľnosti zostávajúcej časti areálu. Žalovaný ďalej namietal, že prvostupňový správny orgán v odôvodnení svojho rozhodnutia dostatočne vysvetlil, prečo nebolo možné vyhovieť rozšíreniu vyvlastnenia z dôvodu nevhodného bývania. Táto námietka patrí výlučne do územného konania, nie však vyvlastňovacieho, avšak prvostupňový orgán sa i napriek tomu zaoberal predloženými podkladmi, ktoré tvoria súčasť spisového materiálu. Podľa názoru žalovaného prvostupňový správny orgán dostatočne odôvodnil prvostupňové rozhodnutie i vo vzťahu k žiadosti žalobcov o rozšírenie vyvlastnenia na zostávajúce časti pozemku. Ďalej žalovaný namietal, že žalobcovia ničím nepreukázali ohrozovanie svojej nehnuteľnosti. Žalovaný uviedol, že ak by sa aj mali prípadne susedné nehnuteľnosti vyvlastniť v celosti, závisí táto skutočnosť od konkrétnosti prípadu, kedy pri použití geometrického plánu, ktorým sa určuje práve nevyhnutnosť vyvlastnenia, možno určiť akou trasou pôjde železničná trať, akou mierou bude zasahovať do nehnuteľnosti vlastníkov a podobne. Žalovaný považuje zrušenie rozhodnutí krajským súdom za chybné a tiež považuje za chybné vrátenie veci žalovanému na ďalšie konanie, ktoré by mu v dôsledku zrušenia aj prvostupňového rozhodnutia ako odvolaciemu správne orgánu už neprislúchalo.

Odvolanie podal aj pribratý účastník konania, v ktorom rovnako ako žalovaný žiadal, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil tak, že žalobu zamietne a účastníkom konania náhradu trov konania nepriznal. Namietal, že z podanej žaloby nie je zjavné, podľa ktorého ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku je žaloba podávaná a len z petitu možno usudzovať, že žalobcovia sa domáhajú preskúmania zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa § 250j ods. 2 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku. Podľa názoru pribratého účastníka žaloba nespĺňa nároky predpokladané Občianskym súdnym poriadkom na podanie žaloby v správnom súdnictve. Uvedené a aj ďalšie výhrady neboli v priebehu konania odstránené a konajúci súd sa s nimi ani vo svojom rozhodnutí nevysporiadal, a preto je rozhodnutie nezákonné. Ďalej pribratý účastník namietal, že dôkazy o zdravotnom stave dcéry žalobcov sú bez právneho významu, lebo je irelevantné v súdnom konaní o preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu predkladať lekárske správy a iné dôkazy, ktoré žalobcovia na preukázanie svojich tvrdení mohli a mali predložiť v iných konaniach. Aj pokiaľ ide o samotné vyvlastňovacie konanie, v zmysle § 113 ods. 3 stavebného zákona, ktorý je vyjadrením koncentračnej zásady vo vyvlastňovacom konaní, žalobcovia mali všetky námietky ako aj dôkazy na podporu svojich tvrdení predložiť najneskôr na ústnom pojednávaní. Správny súd nemôže a nesmie prihliadať na námietky a dôkazy uplatnené neskôr. Podľa názoru pribratého účastníka boli napadnuté rozhodnutia o vyvlastnení zákonné, lebo v najmenšej možnej miere a v nevyhnutnom rozsahu zasiahli do ústavou chráneného vlastníckeho práva žalobcov, za tento zásah priznali primerané a zákonné zadostučinenie vo forme peňažnej náhrady, zákonom predpísaný postup pri vyvlastňovaní bol v plnom rozsahu dodržaný. Otázky vplyvu prevádzky dráhy na okolie mali a mohli byť posudzované v rámci územného konania, v ktorom však predmetná okolnosť nebola nikým negatívne hodnotená a vyhodnotená. Ďalej pribratý účastník uviedol, že vlastní rodinného domu pri jeho budovaní si bol vedomý toho, že stavia rodinný dom v ochrannom pásme dráhy a že užívanie nehnuteľností v ochrannom pásme dráhy, resp. v dotyku s dráhou, prináša určité právne obmedzenia a praktické negatíva. Práve samotná modernizácia trate a zabudovanie moderných prvkov železničného spodku a železničného zvršku prispeje k utlmeniu a odhlučneniu okolia, výstavba protihlukovej steny stlmí a zabráni šíreniu hluku do územia rodinného

domu. Žalobcovia sa tak iba domnievajú, že po modernizácii sa zhorší ich kvalita života. Pribratý účastník v ostatnom odkázal na jeho vyjadrenie z 9. júla 2013 k žalobnému návrhu.

Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu pribratého účastníka uviedol, že ho berie na vedomie a zdieľa dôvody v ňom uvedené a rovnako trvá na dôvodoch, ktoré uviedol vo svojom odvolaní.

Žalobcovia vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhli napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdiť ako vecne správny. Zároveň si uplatnili náhradu trov odvolacieho konania vo výške 170,45 € za podané vyjadrenie k odvolaniu. Podľa názoru žalobcov sa súd v konaní vyčerpávajúcím spôsobom vyspriadal ako s obsahom žaloby, tak i s vykonaným dokazovaním, s obsahom výsluchov ako žalobcov, tak i zástupcu žalovaného vo veci, ako i s listinnými dôkazmi, písomnými vyjadreniami uplatnenými spornými stranami. Tvrdili, že rozhodnutie žalovaného bolo vydané arbitrárnym spôsobom bez náležitého zohľadnenia všetkých skutočností, dôvodov, dokladov a dôkazov a bez zistenia konkrétnych okolností prípadu. Správne orgány neuskutočnili fyzickú obhliadku nehnuteľnosti aj napriek tomu, že ich k tomu vyzývali žalobcovia počas celého správneho konania. Žalobcovia sa už v období vykupovania nehnuteľností (teda ešte pred procesom vyvlastňovania) domáhali odkúpenia celej nehnuteľnosti. Žalovaný sa v odôvodnení mal náležite zaoberať, prečo a z akých konkrétnych dôvodov zamietol a neuznal žiadosť žalobcov o rozšírenie predmetu vyvlastnenia a ďalej vysvetliť rozdielny prístup k občanom mesta Trenčín v konaní o vykúpenie nehnuteľností vlastníkov lokalizovaných v k.ú. G. a v k. ú. B. mesta Trenčín v súvislosti s modernizáciou železnice v porovnaní s dôvodmi nevykúpenia, resp. nevyvlastnenia celej nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobcov, ale len jej časti vo výmere 225 m². Podľa názoru žalobcov sa tiež ich rodinný dom stal vyvlastnením časti nehnuteľnosti na trhu s nehnuteľnosťami bezcenným majetkom. Vyvlastnené zavlážovacie zariadenie len na časti vyvlastneného pozemku sa stane fakticky nefunkčným vo zvyšku záhrady. Žalobcovia tiež uviedli, že oklieštením vonkajšieho prostredia pri dome, kde sa invalidná dcéra žalobcov počas priaznivého počasia v rámci prikázanej terapie od lekárov zdržuje, sa stal jej liečebný režim neštandardným.

Žalobcovia sa vyjadrili aj k podanému odvolaniu pribratého účastníka, v ktorom rovnako navrhli potvrdiť napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny a uplatnili si náhradu trov odvolacieho konania vo výške 170,45 € za podané vyjadrenie. Vo vyjadrení okrem iného uviedli, že nie samotná modernizácia železnice, ale proces a výsledok s ňou spojený zhorší kvalitu ich života, hlavne kvalitu života ich dcéry, žijúcej so žalobcami v spoločnej domácnosti.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu nemožno vyhovieť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dáva do pozornosti, že úlohou súdu pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa piatej časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku (upravujúcej rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov §§ 247 a nasl. O.s.p.) je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj s procesnoprávnymi predpismi. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúcemu vydaniu napadnutého rozhodnutia.

V rámci správneho prieskumu súd teda skúma aj procesné pochybenia správneho orgánu namietané v žalobe, či uvedené procesné pochybenie správneho orgánu je takou vadou konania pred správnym orgánom, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 3 O.s.p.).

Pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase

vydania napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods.1 O.s.p.).

Pri rozhodnutí, ktoré správny orgán vydal na základe zákonom povolenej voľnej úvahy (správne uváženie), preskúmava súd iba, či také rozhodnutie nevybočilo z medzí a hľadísk ustanovených zákonom. Súd neposudzuje účelnosť a vhodnosť správneho rozhodnutia (§ 245 ods.2 O.s.p.).

Zo spisov vyplýva, že predmetom súdneho prieskumu je rozhodnutie žalovaného, ktorým podľa § 59 ods. 2 správneho poriadku zmenil prvostupňové rozhodnutie Mesta Trenčín z 29. novembra 2012, č. SpSÚ 897/77156/2012/007-Km tak, že výrok prvostupňového rozhodnutia doplnil o bod III. v znení: „Žiadosť účastníkov konania o rozšírenie predmetu vyvlastnenia podľa § 110 ods. 3 stavebného zákona sa zamietá“, pričom ostatné časti výroku prvostupňového rozhodnutia (výroky pod bodmi I. a II.) zostali bez zmeny. Prvostupňový správny orgán rozhodol, že na účel podľa § 108 ods. 2 písm. l) stavebného zákona sa vo verejnom záujme (výstavba železničnej trate a infraštruktúry líniovej stavby „Modernizácia železničnej trate Nové Mesto nad Váhom - Púchov pre traťovú rýchlosť do 160 km/hod.“) za peňažnú náhradu 11.828,90 € vyvlastňuje pozemok v podielovom spoluvlastníctve žalobcov zapísaný na LV č. XX pre k.ú. B. ako CKN parcela č. 271/3 záhrady o výmere 104 m², CKN parcela č. 274 záhrady o výmere 111 m², vrátane oplotenia na pozemkoch CKN parc. č. 274, 271/2, 271/3 a zavlažovacieho systému na pozemkoch CKN parc. č. 271/1, 274, 271/2, 271/3, 270 (výrok pod bodom I. prvostupňového rozhodnutia), ako aj rozhodol o námietkach a pripomienkach žalobcov (výrok pod bodom II. prvostupňového rozhodnutia).

Podľa § 246c ods. 1, veta prvá O.s.p. pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.

Podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd po vyhodnotení odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu v zmysle ustanovenia § 219 ods. 2 O.s.p. konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov vo veci samej, spolu so správnym poukazom na právnu úpravu vzťahujúcu sa k predmetu konania, uvedených v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Senát odvolacieho súdu považuje právne posúdenie preskúmavanej veci krajským súdom za správne a súladné so zákonom. Vzhľadom k tomu, aby neopakoval pre účastníkov známe skutočnosti, na zdôraznenie správneho skutkového a právneho záveru súdu prvého stupňa uvádza.

Medzi účastníkmi nebolo sporným, že žalobcovia v správnom konaní žiadali podľa § 110 ods. 3 stavebného zákona rozšíriť predmet vyvlastnenia aj na zostávajúce nehnuteľnosti, t.j. na zvyšok pozemku a rodinný dom, evidované na LV č. XX správy katastra Trenčín, mesto Trenčín, k.ú. B.

Podľa čl.1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

Podľa čl. 2 ods.2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 152 ods. 4 ústavy výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

Z uvedeného článku ústavy vyplýva, že výklad a uplatňovanie všeobecne záväzných právnych predpisov

musí byť v súlade s ústavou. Vplyvom ústavy dochádza k vsunutiu jej obsahovo-hodnotových vlastností do všeobecných pojmov zákona tak, aby bol zabezpečený ústavne konformný výklad. Požiadavka na ústavne konformnú aplikáciu a výklad zákona je súčasťou zákonnosti rozhodnutia ako individuálneho správneho aktu. Práve tu je ťažisko činnosti správneho súdnictva, pretože dikcia zákona nemôže byť interpretovaná izolovane, mimo zmyslu a účelu zákona, cieľa právnej regulácie, ktorý zákon sleduje. Orgány štátu realizujú svoju rozhodovaciu právomoc sú pri výkone svojej moci povinné postupovať v zmysle čl.2 ods.2 ústavy, s prihliadnutím na to, že súčasne sú viazané aj právnou úpravou obsiahnutou v medzinárodných zmluvách, ktorými je Slovenská republika viazaná (čl. 7 Ústavy SR) a po vstupe Slovenskej republiky do Európskeho spoločenstva, Európskej únie postupovať tiež v súlade s právne záväznými predpismi Európskeho spoločenstva a Európskej únie.

V zmysle čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

Právnu úpravu vyvlastnenia upravuje stavebný zákon (§§ 108 - 116), ktorý okrem toho, že v § 108 ods. 2 vymedzuje účely, na ktoré možno vyvlastniť alebo vlastnícke právo k nehnuteľnostiam obmedziť, upravuje aj základné predpoklady na vyvlastnenie a určuje špeciálny procesný postup, podľa ktorého sa postupuje v každom vyvlastňovacom konaní.

Podľa § 108 ods. 1 stavebného zákona pozemky, stavby a práva k nim, potrebné na uskutočnenie stavieb alebo opatrení vo verejnom záujme, uvedených v ods. 2, možno vyvlastniť alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám možno obmedziť rozhodnutím stavebného úradu (ďalej len „vyvlastniť“).

Podľa § 108 ods. 2 písm. l) stavebného zákona vyvlastniť možno len vo verejnom záujme stavby dráhy a jej súčasti a stavby v ochrannom pásme dráhy, ktoré slúžia prevádzke dráhy alebo doprave na dráhe, na účely prístupu k dráhe alebo k jej súčasti alebo na účel zabezpečenia prevádzky dráhy alebo dopravy na dráhe, (Poznámka pod čiarou 10h/ odkazuje na § 11 zákona č. 513/2009 Z.z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Podľa § 108 ods. 3 veta prvá stavebného zákona sa verejný záujem na vyvlastnení na účely uvedené v odseku 2 musí preukázať vo vyvlastňovacom konaní.

Podľa § 109 ods. 1 stavebného zákona, cieľom vyvlastnenia je dosiahnuť prechod, prípadne obmedzenie vlastníckeho práva k pozemkom a stavbám alebo zriadenie, zrušenie, prípadne obmedzenie práva vecného bremena k pozemkom a stavbám.

Podľa § 110 ods. 1 stavebného zákona, vyvlastniť možno len vtedy, ak cieľ vyvlastnenia nemožno dosiahnuť dohodou alebo iným spôsobom.

Podľa § 110 ods. 3 stavebného zákona vyvlastnenie sa môže uskutočniť len v nevyhnutnom rozsahu. Ak možno účel vyvlastnenia dosiahnuť iba obmedzením práva, nemožno právo odňať v plnom rozsahu. Ak sa vyvlastnením prevádza vlastnícke právo iba k časti pozemku alebo sa obmedzuje iné právo k pozemku alebo stavbe a vlastník alebo iný oprávnený by nemohol využívať zostávajúcu časť pozemku alebo obmedzené právo k pozemku alebo stavbe, prípadne by ich mohol užívať len s neprimeranými ťažkosťami, rozšíri sa vyvlastnenie aj na zostávajúcu časť, pokiaľ o to vlastník alebo iný oprávnený požiada.

Podľa názoru odvolacieho súdu zhodne s názorom súdu prvého stupňa správne orgány oboch stupňov v konaní nepostupovali náležite v intenciách citovaných právnych noriem, vo veci si nezadovážili dostatok skutkových podkladov relevantných pre vydanie rozhodnutia, nezistili skutočný stav, a preto ich právne závery je potrebné považovať za predčasné. Rovnako ako súd prvého stupňa odvolací súd tiež zastáva názor, že správne orgány oboch stupňov v odôvodnení svojho rozhodnutia náležite neodôvodnili svoj skutkový a právny záver, z dôvodu ktorého námietkam účastníkov správneho konania nebolo možné

vyhovieť. Z uvedených dôvodov súd prvého stupňa postupoval správne a v súlade so zákonom, keď žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného v spojení s prvostupňovým správnym rozhodnutím zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

Povinnosťou správnych orgánov oboch stupňov bolo zistiť skutkový stav veci tak, aby bolo možné rozhodnúť o žiadosti podľa § 110 ods. 3 stavebného zákona, a teda aby bolo možné jednoznačne určiť, či by žalobcovia ako vlastníci zvyšných nehnuteľností mohli využívať zostávajúcu časť pozemku a stavbu, prípadne, či by ich mohli užívať bez neprimeraných ťažkostí.

Správne orgány takto nepostupovali, lebo o uvedenej žiadosti podľa § 110 ods. 3 stavebného zákona sa v danom prípade nedalo rozhodnúť bez bezprostredného oboznámenia sa s miestnymi pomermi v rámci miestnej obhliadky, ktorú žalobcovia navrhovali. Následne odôvodnenie záverov o nevyhovení žiadosti podľa § 110 ods. 3 stavebného zákona nie je dostačujúce len konštatovaním, že doterajší prístup na ostatné nehnuteľnosti ostáva zachovaný, nie je obmedzený výstavbou a neprichádzajú do úvahy ani neprimerané ťažkosti pri užívaní zostávajúcich pozemkov a stavby. Odvolací súd nesúhlasil s argumentáciou žalovaného, že nevyvlastnené pozemky spolu s rodinným domom nemožno označiť vzhľadom na ich výmeru za zvyškové parcely, či stavby. Najvyšší súd k tomu považuje za potrebné uviesť, že správne orgány tiež nemohli len z výmery zostávajúcej časti nehnuteľnosti odvodiť záver, že tieto zostávajúce nehnuteľnosti mohli žalobcovia užívať bez neprimeraných ťažkostí. Správne orgány boli povinné dostatočne sa oboznámiť s pomermi užívania zvyšných nehnuteľností, ako aj s pomermi na strane žalobcov a osôb, ktoré žijú spolu so žalobcami v spoločnej domácnosti.

Posúdenie splnenia či nesplnenia podmienky „užívania nehnuteľnosti (pozemku a stavby) len s neprimeranými ťažkosťami“ v zmysle § 110 ods. 3 stavebného zákona v sebe zahŕňa nielen skúmanie okolností týkajúcich sa prístupovej cesty k zvyšným nehnuteľnostiam, či skúmanie veľkosti zvyškových parciel, ale aj všetky ďalšie skutočnosti týkajúce sa nehnuteľnosti samotnej (aj s ohľadom na prípadné zmeny na trhu nehnuteľností týkajúce sa zvyšnej nehnuteľnosti), ako aj okolností na strane samotných jej vlastníkov.

Nemôže zostať bez povšimnutia tiež okolnosť, že jedna zo základných zásad správneho konania je zásada materiálnej rovnosti (§ 3 ods. 5 druhej vety správneho poriadku). Správne orgány teda dbajú o to, aby v rozhodovaní o skutkovo zhodných alebo podobných prípadoch nevznikali neodôvodnené rozdiely. Uvedenú zásadu sú povinné správne orgány aplikovať aj pri rozhodovaní o návrhu navrhovateľa na vyvlastnenie a skúmať, ak sú pochybnosti, či navrhovateľ vyvlastnenia nekonal pred podaným návrhom na vyvlastnenie odlišne a teda diskriminačne. Ak dochádzalo v podobných prípadoch k odkupovaniu celých nehnuteľností na ten istý účel ako v prípade žalobcov (čo muselo byť prvostupňovému správnenému orgánu zrejmé z jeho činnosti), bolo povinnosťou správneho orgánu prihliadať pri rozhodovaní o návrhu na vyvlastnenie aj na uvedenú skutočnosť. V spise krajského sa nachádza výpis z uznesení Mestského zastupiteľstva Trenčín, predloženom žalobcami, z ktorého vyplýva, že Mesto Trenčín vykupovalo celé nehnuteľnosti. Aj tieto skutočnosti vnášajú pochybnosti o dostatočnom zistení skutkového stavu vo vzťahu k žalobcom.

Správne orgány musia v každom jednom prípade starostlivo a spoľahlivo zistiť skutkový stav veci, posúdiť osobitosti konkrétneho prípadu a svoje rozhodnutia musia náležite odôvodniť tak, aby boli nielen presvedčivé a preskúmateľné ale i nediskriminačné.

Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd dospel k zhodnému záveru ako súd prvého stupňa, že zistenie skutkového stavu správnymi orgánmi nie je dostačujúce na posúdenie veci a ich rozhodnutia sú nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov.

Odvolací súd nesúhlasil ani s námietkou pribratého účastníka o neúplnej žalobe. Žaloba žalobcov obsahuje všetky náležitosti v zmysle § 249 ods. 2 OSP, a preto jeho námietka sa nezakladá na skutočnosti. K námietkam pribratého účastníka týkajúcim sa koncentračnej zásady, odvolací súd

konštatuje, že žalobcovia sa aj počas vyvlastňovacieho konania (aj na ústnych pojednávaniach) domáhali rozšírenia vyvlastnenia celej nehnuteľnosti, a preto bolo povinnosťou správnych orgánov sa s uvedenou žiadosťou náležite zaoberať v intenciách § 110 ods. 3 stavebného zákona.

Vzhľadom k uvedenému odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa sa v danej veci predmetom súdneho prieskumu náležite zaoberal, keď vychádzajúc z rozsahu a dôvodov žaloby náležite posudzoval súladnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného, v nadväznosti na prvostupňové správne rozhodnutie, so zákonom, pričom posudzoval ich súladnosť s právnymi predpismi, na ktoré v napadnutom rozsudku poukázal. Krajský súd v preskúmvanej veci rozhodol skutkovo správne a v súlade so zákonom a súčasne svoje rozhodnutie v dostatočnom rozsahu aj zdôvodnil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z uvedených dôvodov nepovažoval námietky žalovaného a pribratého účastníka vznesené v odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa za relevantné na vyhovie ich odvolacieho návrhu, a preto pokiaľ súd prvého stupňa žalobe vyhovel tak, že preskúmvané rozhodnutie žalovaného v spojení s prvostupňovým správnym rozhodnutím zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie, odvolací súd napadnutý rozsudok prvostupňového súdu podľa § 250ja ods.3 O.s.p. v spojení s § 246c ods.1 a s § 219 ods.1,2 potvrdil stotožniac sa v podstate aj s dôvodmi krajského súdu.

K námietke žalovaného, že krajský súd zrušil aj prvostupňové rozhodnutie správneho orgánu, avšak vec vrátil žalovanému (a nie prvostupňovému správne mu orgánu) na ďalšie konanie, odvolací súd konštatuje. Zákonodarca v právnej norme ustanovenej v § 250j ods. 2 OSP výslovne stanoví, že pri zrušení napadnutého rozhodnutia žalovaného a podľa okolností aj rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa, súd vráti vec žalovanému správne mu orgánu na ďalšie konanie. Kto je žalovaný, zákonodarca ustanovuje v § 250 ods. 4 OSP tak, že žalovaným je správny orgán, ktorý rozhodol v poslednom stupni. Krajský súd preto postupoval v súlade so zákonom, ak po zrušení rozhodnutí správnych orgánov oboch stupňov, vrátil vec žalovanému na ďalšie konanie.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 246c ods. 1 veta prvá a § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 150k ods. 1 OSP tak, že úspešným žalobcom priznal ich náhradu vo výške 340,90 eur pozostávajúcu z náhrady trov právneho zastúpenia, a to odmeny advokáta podľa § 11 ods. 4 vyhl. č. 655/2004 Z. z. za 2 úkony právnej služby v roku 2014 (vyjadrenie k odvolaniu žalovaného a vyjadrenie k odvolaniu pribratého účastníka), režijného paušálu (2 x 134,- € + 2 x 8,04 €) a 20 % DPH.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.